

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garsond prima dată 14 bani, a doua-oară 12 bani a treia-oară 10 bani.

Americanii noștri.

În sfârșit sîntem în ferocita pozițiune, ca să dăm din America și o știre, care să dovedească, că Românii noștri de acolo încep să se organizeze. Numai în patru orașe, Cleveland, Canton, Joungetown și Alliance sînt aproape 2000 Români, fără de a vorbi de cei risipiți prin Niles, Salem, Massillon, Cincinnati, chiar și prin statul Indiana. Toți aceștia au trăit și trăesc răsleți, fără de a avea vre-un conducător, care să le stea în ajutor cu sfatul, fără de a avea vre-o reuniune, cum au Sașii noștri duși acolo.

Primul pas în privința organizării l-au făcut Românii din Cleveland și cu plăcere inserăm la locul acesta raportul, ce ni-se trimite de acolo despre înființarea primei reuniuni române pe pământul Americii. Dorim și sfătuim din tot sufletul pe toți Românii de acolo, ca să urmeze vredniciei pilde date de Clevelandezi, aducându-și aminte de versurile poetului nostru național:

Unde-i unul, nu-i putere
La necaz și la durere,
Unde-s doi puterea crește
Și necazul nu sporește.

Eată raportul:

Cleveland (Ohio), 5 Nov. 1902.

Cu bucurie viu a vă aduce la cunoștință și o probă de viață și iubire de neam, care au îndeplinit spre înaintarea lor Românii din Cleveland.

Sîntem la vre-o 4-500 Români între alte neamuri și am trăit lucrând printre alții ca niște necunoscuți. Toate celelalte națiuni își au societăți de tot

felul și biserici, dar' Românii veniți mai de curînd nu au avut nimic, prin ce se arete semne de viață publică, nici în gazete, nici în alte întreprinderi.

De mult ferbea dorința celor mai inteligenți de a face ceva, dar' nu au avut cu cine, fiind cei mai mulți oameni fără cunoștințe, ba și egoiști, cari urmăreau scopul lor singur de a face ceva, ca să fugă acasă, așa că la un mort de ai noștri nu vedeam fără puțini, cari și-au lăsat o zi de lucru, ca să petreacă pe un confrate în ultimul moment. Acum s'a născut dorința ferbinte în câțiva mai inteligenți, ca să facă cu toate puterile cât de puțini o reuniune de ajutorare de bolnavi.

Au alergat în cauza aceasta Nichifor Bărză, din Bertan, Patrichie Petru, din Ferihaz, Lazar Ioan și Nicolae Mihălțan, din Sebeșul-săseș, mai mult și au îndemnat pe oameni la o adunare spre a ne consulta și a cerea cum să pornim. La adunare au venit 37 doritori și venind Pavel Borzea, din Viștea-de-jos, a ținut o cuvîntare, în urma căreia s'au îndemnat oamenii; și acum trebuia statute și tot dînsul s'a însărcinat să le facă, fiind ales și de președinte. La o săptămîna, adică în 2 Nov., s'au ținut adunarea de nou și s'au cedit statutele și s'au desbătut și primit și s'a numit reuniunea așa: „Romana Carpatina”, reuniune de ajutorare în cazuri de morbi și moarte, cu sediul în Cleveland; și s'au adunat taxe de înscriere dela 40 inși câte 2 dolari, adică 80 dolari și s'au depus la o bancă.

Statutele s'au tipărit românește și fiecare membru are cărtiștea de membru, tot românește tipărită. O bucurie

asta pe Români și o laudă și dela alții, că sînt harnici să arete că trăesc și se știu ajuta.

În statute sînt prevăzute și alte scopuri: de a face bibliotecă pentru Români, sala de lectură și instrucție în limba engleză, de care are Românul cea mai neapărată lipsă, când vine aici.

Reuniunea constă până acum din următorii membri și s'a constituit astfel: Pavel Borzea din Viștea-de-jos, com. Făgăraș, președinte; Nichifor Bărză din Bertan, com. Târnava-mare, vice-președinte; Andreiu Opincariu, din Sebeșul-săseș, secretar; Simion Bărză din Bertan, com. Târnava-mare, casier; Nicolae Cârjă, Viștea-de-jos, com. Făgăraș și Ioan Coman din Tapu, Târnava-mare, controlori; Nicolae Mihălțan, Sebeșul-săseș, Bucur Manta, Daia-săsească, Patrichie Petru, Ferihaz, Ioan Dan și Iacob Hêlmu din Bertan, toți com. Târnava-mare, Ioan Muștu, Sâmbăta-inf., Făgăraș, membri în comitet; Ioan Morariu, Petrifalău, Ioan Ursu, Sebeșul-săseș, suplenți.

Apoi următorii membri ordinari: Nicolae Tarcea, Mag, com. Sibiu, Vasile Petru, Ferihaz, com. Târnava-mare, George Morariu, Petrifalău, com. Sibiu, Avram Tincu și Ioan Fulea, Sebeșul-săseș, Iacob Borzea, Augustin Borzea, Simion Borzea, George Pop Șandru, Antone Șofariu, Viștea-de-jos, Irimie Ghindea, Ucea-de-jos, com. Făgăraș, Nicoleta Opreș și George Bărsan, Corbi, com. Făgăraș, Vasile Florea, Ucea-de-sus, com. Făgăraș, Andreiu Morariu și Nicolae Zaharie, Ludișor, com. Făgăraș, Ioan Trăntor, Streja-Cârțișoara, com. Făgăraș, Ioan Ghețu și Nicolae Suci, Terebești, comit.

FOITA.

Colinda cârnațului.

Bine-ai venit cârnaț dragă,
Boerașule*)
Că fasolea nu-i de treabă,
Când poroul a guștat
Fasolea s'o spăriat,
Fasolea și prunele
Și-au luat oatrăfusele,
Ba și eu m'am săturat
De verzele cu păsat
Ș'atâta pește sărat.
Chiamă-mă gazdă în casă,
Și mă pune după masă
Să-ți gust și eu din purcel,
Că era cât un vițel,
De beție nu e vorbă,
Că ved' uloica pe sobă,

*) După fiecare rînd se repetază Boerașule.

De ai vin cu polobocul,
Rachiul să-l lași la focul,
Să-l mai bea cin' l-a făcut
Neamul jidovesc urit,
Noi să bem din poloboace,
Pân' plăcintele s'or coace,
Noi să bem, ele*) să cânte,
Una să facă plăcinte.
De cântat 'ți-aș mai cânta,
Dar mă strînge opinea,
E ger cu draoi și tremur rău,
Martor îmi e Dumnezeu.
Ean chiamă-mă dar' în casă
Pune uloica pe masă,
Să beau un păhar de vin
În sănătate să-ți închin.

Colindă.

Preumblă-se dumblă-se,
Preumblă-se maica sfîntă
C'un fiuț micuț în brațe

*) Femeile.

Dar' nu se pot odihni
Pân' sub umbra plopului,
Plopul frunza clătina,
Odihni nu se putea
Maica sfîntă-l blăstema,
Firea-i tu plop blăstemat
De toți oamenii din sat,
Ba de min' de Dumnezeu
Și de scump fiuțul meu.
Preumblă-se dumblă-se,
Preumblă-se maica sfîntă
Cu-un fiuț micuț în brață
Și nu se poate odihni
Pân' în eslea cailor.
Caii prinse-a rînceza
Maica sfîntă a blăstema:
Fireați voi cai blăstemați
De mine, de Dumnezeu
Și de scump fiuțul meu
Măicuța ear' se ducea
Pân' la esla boilor.
Boii 'ndărăt se trăgea,
Până măicuța nășteea,
Măicuț'apoi le zicea:

Sătmar, Iacob Duşa, Şaldorf, Nicolae Lungociu, Trapold, Lazar Micu, Ferihaz, Maria S. Bărză, Bertan, com. Tërnavă-mare, Filip Săraou, Draus, com. Odorheiu.

Un membru.

Pentru emigrații la America. E cunoscut avântul național, de care sînt stăpîniți îndeosebi sutele de mii de Slovaci emigrați la America. Avântul acesta se resimte și la cei rămași acasă, de aceea guvernul maghiar sistematizează în continuu posturi de proși, numind tot »patrioși« patentaji. Muncă zădarnică! Dacă aici nu pot maghiarisa, unde le stă la dispoziție și forța brută a statului, în America nu vor face ispravă.

Un institut național albanez. În curînd se va deschide la Roma un institut de cultură destinat tinerilor de origine albaneză. Pretendentul Aladro Castrioti a creat o bursă; mai mulți Italo-Albanezi i-au urmat exemplul. Capii albanezi pun mari speranțe în influența din punctul de vedere național, pe care e chemat să o exercite institutul.

Dela Ligă. Dl. Petre Grădiștanu, președintele ligii culturale, însoțit de dl. I. Florescu, secretarul ligii, au vizitat Marși Iașii, unde au avut mai multe convorbiri cu membrii Comitetului »Ligei culturale« din Capitala Moldovei.

D-sa a făcut cunoscut membrilor Ligei, că s'a decis finerea mai multor conferințe naționaliste, pentru ridicarea morală și materială a Ligei culturale.

Astfel vor ține mai multe conferințe, d-nii: Caragiati, Delavranasa, P. Grădiștanu, Alex. Vlăduță, Al. C. Cuza și alții.

Slovaci contra maghiarizării. Ziarul slovac »Narodni Hlasnik« din Turoz-S.-Mărtin, scriind despre cartea lui Czirbus, zice între altele următoarele:

»Ungaria nu va fi nici-cînd maghiară. Nu, zău! Pentru maghiarizare se spessază pe an milioane, dar fără rezultat. Cu toate volnicțiile Slovacii se sporesc și consolidează. Așa ajută D-zeu pe poporul nostru creștinos«.

Ajucerea Pavlovici. Tabla reg. din Seghedin încă a sistat procedura contra deputatului sêrb Pavlovici pentru pretinsă agitație contra naționalității maghiare. El va fi tras acum înaintea judecătoriei cercuale din Chichinda-mare pentru ușoară vătămă corporală.

Deschiderea corpurilor legiuitoare române. Vineri, în 28 Nov. n. a fost deschisă sesiunea ordinară a corpurilor legiuitoare române, cu ceremonialul obișnuit.

DIN LUME.

Peninsula-Balcanică.

Ambasadorul german a recomandat Sultanului să îmbunătățească administrația Macedoniei prin anumite măsuri.

Din Salonic se telegrafează, că în valea Mazinea, la distanță de 12 kilometri de fruntaria bulgară, a fost sptemăna trecută o mare luptă între o bandă de 480 de insurgenți și opt sute de soldați turcești.

Bulgarii au lăsat pe câmpul de luptă două sute de morți și de răniți, fugind la mănăstirea Rilo.

Ziarul englez »Standard« află, că bandele bulgare continuă a jefui satele turcești. Au omorît și mai mulți Români și Greci, la Castoris, Strumnița. Lângă Salonic s'a găsit cadavrul bogatului Român Galadan, găurit de 16 gloanțe.

Deasemenea la Valuhona bandele au omorît pe cei doi copii ai primarului tăind în bucăți pe nevasta și pe fiica lui. Asasinii erau travestiți în jandarmi.

După știri sosite în Constantinopol lt.-colonelul Iancoff a trecut cu o parte

a bandei sale pe teritoriu grecesc. Înainte de aceasta trecere a lăsat celor rămași în vilaetul Monastir steagul, declarând, că la primăvară se va reîntoarce și-și va reîncepe activitatea.

Bulgaria.

Când s'a preumblat principele Ferdinand în 28 I. tr. prin parcul dela Euxinograd, a aflat o epistolă, în care era amenințat cu moartea. Scriitorul a fost aflat. El și-a mărturisit și verbal intenția de a ucide pe principe. E un tânăr de 22 ani cu numele Cunceff.

Ministrul de războiu, generalul Pa-pricoff, a refuzat să primească demisiunile din armată a 80 ofițeri de origine macedoneană, pe motiv, că nu poate să admită o demisiune colectivă.

Rusia.

În urma tradării comise în statul major din Varșovia cele mai multe fortificațiuni din Polonia rusească au rămas fără valoare, fiind cunoscute cele mai intime detalii ale lor. Administrația de războiu e deci necesită să facă în punctele de importanță strategică fortificațiuni noue. Fortăreața Lomza și întreg țărmul drept al rîu'ui Narva, cari formează în cazul unui războiu cu Germania cea mai importantă linie defensivă la vest, vor fi înzestrate cu săpături noue. Fortăreața Ossovej va fi refăcută. Lucrători poloni nu se folosesc la aceste lucrări, ci numai Ruși aduși din centrul Rusiei.

Mișcarea revoluționară a pătruns și printre învățătorii dela școlile primare rusești. Într'un cerc din guvernamentul Iecaterinoslav au fost deja suspendați doi învățători, la cari s'au observat o tendință »nedorită«. La mișcarea aceasta participă și învățătoarele cu mult zel.

Sêrbia.

În urma numirii ministrului Țințar Marcovici circulă șvonuri despre o lovitură de stat și suspendarea constituției. Noul ministru-president, generalul Ț. Marcovici, a fost mai înainte comandant de gendarmerie și el a fost cel ce a scos cu forța pe regina Natalia din Sêrbia. El va executa ori-ce ordin dat

Firea-ți voi tot buni să fiți
Nașterea-mi s'o pomeniți.
Și de-acum până'n veci
Mila Domnului să fie.

Com. de Teodor Libeg.

Poesii populare.

Din Sărd.

Com. de d-șoara Iuliana Coman, inv.

Săracă inima mea
Mult e bună, mult e rea,
De cînd m'o lăsat badea.
Mult e neagră ca tina,
De cînd m'o sfidit maica
Că de ce-am fost cu badea
Ca tina primăvara,
Care-o calcă fetele
Cînd gat' șezătorile.
Mult am plîns și-am suspinat
De cînd badea m'a lăsat
Și alta și-o căpătat.
Bată-te bade toamna

Cum bate vîntul earba,
Să te bată bade rău
Să trăești ca frunza-n tîeu,
Bată-te bădiță bată
Rotița de lângă lună
Dorul meu de-o vară lungă,
Bată-te bădiță bată
Rotița de lângă soare,
Dorul meu din șezătoare.
Du-te dor din jos de sat
Adă mi făină și fag,
Făină albă la miezi
Să-i fac la badea scoverzi.
Codrule, codruș uscat,
Dragostea rău m'o secat,
M'o secat și m'o uscat.

Din Runc.

Com. de Partenie Giurgescu.

Pe dealu ou seminic
Merge o fată 'n un voinic,
Voinicu merge călare,
Prunca merge pe sub cale

Tot stringîndu-și câte-o floare,
Și punînd-o de ochitoare;
Prunca din graiu așa grăia:
Suie-mă bade călare
La spatele d-tale.
— Eu bucuros te-aș sîni,
Dar' murgu mi-i spărios
Și mă tem că-i pica jos.
— Bade bădișorul meu!
De-ar da D-zeu să dea,
Să crească o pădure deasă:
Murgul tîeu să oimpăvească,
Mîna stîngă
Să ți-o frîngă,
Mîna dreaptă ruptă-n două
Picioarele amîndouă.
Să ți frău cu dinții,
Să mîni murgu ca mușii,
Să te vadă părinții:
C'ai avut drăguță 'n sat
Și te-ai dus și-o-ai lăsat.

de regele, chiar dacă 'i-ar porunci acesta să suspendeze constituția sau să spânzure pe toți radicalii.

Știri mărune

La alegerile pentru camera grecească au reușit 79 opoziționali și 40 guvernamentali. 100 rezultate sînt încă necunoscute. Ministrul a demisionat.

Rusia a trimis din Turkestan 10 000 soldați la granița Afganistanului, ca să poată face față unor eventuale turburări de-acolo.

Din România.

De la Ligă.

În 20 Noemvrie (3 Dec. n.), ora 9 seara, s'a dat de Liga culturală o sărbătoare literară în palatul Ateneului Român.

Programul sărbătorii este următorul: 1. Salutul de deschidere de dl președinte Petru Grădișteanu; 2. Despre Bucovina, conferință ținută de dl G. Popovici; 3. »Deșteaptă-te Române« de d-ra Agata Bărescu; 4. Imnul național, cântat de corurile seminariului Nifon și Sf. Spiridon, conduse de dl G. Brătianu.

Alaltăieri s'a făcut la sediul Ligei culturale alegerea comitetului secțiunii București.

Biroul de alegere a fost prezidat de dl Sava Șomănescu.

Votarea a durat până la ora 5. În urmă au fost proclamați aleși d-nii: Sava Șomănescu, General Pillat, V. Pleșoianu, G. Boambă și G. Bursan, cari au întrunit majoritate de voturi.

Inaugurarea clubului meseriașilor români.

Comitetul mișcării meseriașilor români din București împreună cu o mare parte din meseriași dela Liga națională și Bursa muncii au hotărît constituirea unui club al meseriașilor români, alcătuind în acest scop statutele și programul de luptă al clubului. Duminică s'a avut loc solemnitatea inaugurării acestui club, printr'o întrunire în sala »Dacia« și un banchet, care s'a servit în sala de conferințe a clubului.

SCRISORI.

Din Cluj.

Este cunoscut, că institutul »Economul« a votat pentru nou edificănda biserică română din Cluj suma de 6115 coroane 54 bani și a hotărît a alimenta acest fond în fiecare an cu 2 din procentele cotei pt. scopuri filantropice. În urma acestui ofert consistorul din Blaj a mulțumit cu căldură vrednicului institut.

Retrăgându-se cunoscutul veteran al vieții noastre publice dl Dr. Aurel Isac din direcțiunea institutului »Economul« prin o scrisoare adresată din Viena, la sfatul celebrităților medicale consultate, direcțiunea în ședința sa plenară din 28 Noemvrie 1902 cu adâncă durere a luat act de grava stare sanitară a dlui Dr. A. Isac, comprobată și prin experți, și în urma acesteia cu profund regret s'a văzut necesitatea de a lua la cunoștință retragerea totală din direcțiunea institutului a dlui Dr. A. Isac, motivată exclusiv prin considerațiuni

sanitare de cea mai serioasă natură, și în urma acesteia a primit cu adevărată părere de rău abdicarea sa din calitate de președinte și membru al direcțiunii și 'i-a exprimat grațitudinea sa neștearsă pentru toate serviciile făcute institutului »Economul«, care azi în urma lucrărilor solide din trecut stă în preajma unei epoce de înaltă înflorire.

Totodată direcțiunea în semn de recunoștință pentru mănoasa activitate a fostului seu președinte a hotărît, ca tabloul seu să se pună în sala de ședințe.

Despre toate acestea fostul domn președinte al institutului a fost înștiințat prin o adresă și extrasul procesului verbal al ședinței.

În urma schimbării arătate s'a ales în aceeași ședință și cu unanimitate președinte al institutului dl Arseniu Șarkadi, canonic din Oradea-mare, ear' de vicepreședinte dl Dr. Elie Dătanu, protopop în Cluj. Ca membru în direcțiune, în vederea domicilierei sale în Cluj, dl Victor Ilyes, marele proprietar din Recea-Cristur.

Masa studenților academici din Cluj: Această instituțiune tot mai mult primește sprigina meritat al filantropilor români.

După contribuiri mai mici s'au datins cu contribuiri mai mari după dl Dr. Alexandru Mocsonyi încă domnii Dr. Zosim Chirtop, avocat în Câmpeni, cu 200 cor. și Emanuil Ungurean, avocat în Timișoara, cu 100 coroane, dovedind că sînt adevărați amici ai tinerimii.

În urma acestor generoase ajutoare s'au mai putut crea pentru restul anului 3 locuri la masa studenților, care astăzi în total ocrotește 15 studenți universitari. Locurile din urmă s'au conferit următorilor petenți: Sil. Brânzeu, Camil Negrea și Vasile Greavu.

La acest progres se mai adaugă vestile îmbucurătoare, trimise din mai multe părți, după cari direcțiunile unor puternice institute financiare românești sînt hotărîte de a propune adunărilor generale dotarea mesei studenților academici din Cluj.

Să le ajute Dumnezeu.

Correspondentul.

Serate de-ale meseriașilor români.

Sibiu, 28 Noemvrie c.

Ședința literară a 11-a, ținută aseară Joi la 27 Noemvrie a. c. în localitățile »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, ne-a întrunit earăși pe mulți, pe foarte mulți, încât abia ne-au încăput cele 3 sale ale Reuniunii, la o distracție sufletească de peste 2 ore. Această ședință, între altele, se remarcă prin faptul, că meseriașii noștri au ținut ca la această ocaziune să dea presidentului Reuniunii, d-lui Victor Tordăjanu, noue dovezi despre dragostea și încrederea, cu care îl urmăresc în toate acțiunile sale, ținute spre binele și înflorirea neamului în genere și a noastră a meseriașilor indeosebi.

Notarul Reuniunii, dl Ioan Apolzan, îndată la deschiderea ședinței rostește următoarele:

»Preastimate domnule president! Înainte de a purcede la citirea pro-

tocoalelor ședințelor administrative, plăcut îndatorat mă simt a vă aduce în numele membrilor Reuniunii noastre, ale cărei destine în mâinile d-voastre stau, respectuoase felicitări de ziua onomastică. Cu neputință 'mi-a fost să fac aceasta Luni, când ați sărbătorit-o. Pentru aceea, Vă rog, să primiți ale noastre felicitări și astăzi, câteva zile mai târziu, permițându-'mi totodată a adăuga și o a doua rugare, anume: de a nu privi în ele îndeplinirea unei simple formalități, ci efluxul sentimentului de recunoștință, stimă și dragoste, ce în adâncul inimilor noastre nutrit este pentru d-voastră, pentru bărbatul, care cu zel neobosit lucrează pentru ridicarea reuniunii noastre și prin aceasta la promovarea stării intelectuale, morale și materiale a noastră, a meseriașilor înșiși. Bunul Dumnezeu să vă ocrotească, dându-vă viață lungă și fericită, ca să puteți conduce reuniunea noastră la noue izbânde.. să-'i puteți duce destinele la limanul dorit. Să trăiți la mulți fericiți ani!»

Presidentul nostru, adânc mișcat de această nouă dovadă a alipirei și dragostei, ce 'i-se păstrează din partea celor, cu cari împreună muncește de ani de-a rîndul, declară, că privește în această manifestație cea mai înaltă recompensă a ostenelelor sale. De încheiere ne roagă, să fim și dame și domni, în definitiv toți aceia, cari ne-am grupat în jurul stindardului nostru, despururea cu dragoste cătră afacerile nouă concretizate și victoria va fi pe partea noastră. Aplauze prelungite au însoțit atât vorbirea notarului, cât și a presidentului nostru.

Nimbul sărbătoresc dela începutul ședinței s'a menținut în tot decursul ei. Protocoalele ședințelor administrative, cetite de dl Apolzan, ne-au relevat acte de sărbători. Chiar și afacerea, de altfel înduioșătoare, a morții și a îngropării mult regretatului controlor al reuniunii, Ioan Roșca, în felul cum ea a fost tratată de membri, ne-a procurat o mulțumire sufletească sărbătorească pentru împlinirea unei datorințe față de omul, care sentinela a fost pe lângă reuniune până în ultimile sale clipe. Din protocoale am mai aflat cum comitetul atrage atențiunea membrilor asupra concursului pentru stipendii din fundațiunea fericitului »Andronic«, cum se insistă pentru sporirea fondurilor reuniunii, dar' cu deosebire ne-a satisfăcut »șorul »Cassetei de cruțare«, unde ne elocăm spre fructificare prisoasele noastre de bani. Ca un lucru de mai mare actualitate s'a remarcat apelul în cauza »Darurilor de Crăciun pentru săracii noștri«.

Bogatul program al seratei a fost precedat de corul bărbătesc, care a executat compoziția »Of! Of! Of! Hai în horă de-a juca«, de G. Dims. Mititica școlăriță Maria Avrigsan ne-a redat respicat și cu pricepere poesia »Patru regine«, de V. Alexandri; sodalul pentofar, dl Vasile Dumitru, s'a achitat spre mulțumire de poesia »Numai una«, de G. Coșbuc. »Amintirile«, declamate de d-șoara Paraschiva Apolzan, au fost cât de bine primite. Dl Nicolae Bratu ne-a cecit frumos și cu accent bucată »Povestea unui om lenaș«, de I. Creargă.

Di Nicodin *Rusu*, sodal pantofar, prin cântarea unei »Serenade« ne-a dat nouă dovezi despre vocea-i plăcută și melodi-oasă. Sodalul croitor, dl Dem. *Jurca*, declamând poesia »Suvenire«, de Atanasiu Tuducescu, ne-a arătat cum d-a în timpul liber se îndelețnicește cu lectura. D-șoara Ana *Bănea*, frumusea cârcimărită din »Sâmbăta morților«, ne-înveselit inimile prin predarea fără greș și cu mult sentiment a poesiei »Legenda Ciocărliei«, de G. Coșbuc. Sodalul croitor dl Nicolae *Neagos* ne-a declamat bine poesia »Ferișirea«. Urcând după toate acestea micuța Maria *Avrigian* podiul, ne-a executat mai multe compoziții frumoase la o citeră, acomodată mîțelelor ei degete. Sodalul cismar dl Filimon *Delorean* a produs mult haz prin felul cum ne-a predat poesia »Vulturul și țeranul«, de C. B. Cîșor. Dl A. *Bena*, cleric, a executat câteva compoziții la pian, ear' după d-a domnișoara Elena *Bocu*, bine cunoscuta noastră actriță și zeloasa coristă, a declamat nu se poate mai bine poesia »Triumful amorului«, de T. Speranță. Încheierea seratei a format-o corul bărbătesc cu un frumos marș.

Erau orele 10 și jum. când dl president mulțumește tuturor pentru toate prestațiunile și invitând la ședința a 12 a din Decembrie declară ședința încheiată.

Din parte-mi adaug, că mult îmi convine modul cum meserieșii nostri își petrec timpul liber și cum afacerile lor atrag tot mai multă lume în jurul reuniunii! Bine ar fi să aibă cât mai mulți imitatori.

„Răsboiu“.

Sfințire de biserică.

— Sfințirea bisericii din Liorinți. —

— 29 Noembrie c.

Zi de mare bucurie, o zi de mare însemnătate a fost ziua de 23 Nov. st. n. pentru poporul român gr.-catol. din filia Liorinți (traetul Aiud), din punct de vedere bisericesc-național. Am zile pentru poporul român, căci satul acesta are populațiune mixtă; pe lângă Români, cari formează minoritatea, mai are și Unguri în majoritate. Românii abia sînt 24 familii, dar' cu toate acestea se poartă brav, căci nu se lasă să fie întrecuți de conșătenii lor, de Unguri. Liorințul în cele bisericesti e afiliat la Mișoracu.

Un dor ferbinte avut-au acești oameni să edifice o casă de rugăciune pentru preamărirea lui D-zeu. Și azi în locul vechei biserici de lemn, se înalță aproape de drumul de țeară, în fruntea satului o biserică nouă, edificată din material solid, coperită cu tînchea. Vechea biserică a fost edificată, după o tradițiune veche, de familia *German*, din care în secolul al 18 lea a fost un membru al ei preot în Peteloa, și atunci satul Liorinți era afiliat la sus numita parohie.

Noua biserică încă s'a zidit cu concursul acestei familii fruntașe, în jurul căreia se adăpostesc și azi Românii din acest sat.

De data aceasta a dat dl Ioan German 400 cor., afară de aceea a suportat din al seu alte multe spese.

Noului locaș al Domnului fiind cu toate gătit spre a fi dat destinațiunii sale sacre, îi mai lipsia sfințirea.

Actul sfințirii, la rugarea preotului din Mișorac, Teodor Radu, și a curatorului din Liorinți s'a îndurat a-l îndeplini Escelența Sa Înaltpreasfințitul arhiepiscop și metropolit Victor, însoțit de Il. Sa Dr. Vasile Hossu și de rev. domni Dr. Isidor Marcu, Aron Papiu, Iuniu Brut Micu, Iacob Popa, Iacob Domșa și câțiva teologi.

Escelența Sa la marginea comunei a fost primit de protopretorul cercului Aiud și bar. Bánffy Cazimir, protonotarul comitatens, ear' la sfânta biserică de rever. domn Dr. Isidor Marcu, canonic, Ioan Maior, protopopul districtului, și Teodor Radu, parochul din Mișorac, ca administrator, de preoțimea și învățătorii districtuali și de numărös popor din satele vecine.

Făcându-se în după ameză a acelei zile, adevă în 22 l. c. serviciul: înseratul, utrenia și litia, I. P. Sa a primit omagiile clerului districtual, ale învățătorilor și ale poporului din Liorinți.

În 23 l. c. la 8 ore clopotele au început a vesti marea însemnătate a zilei. Poporul încă curgea în cete din toate părțile vălii Murășului. Înalt Preasfințitul domn Metropolitan Victor, asistat de Ilustritatea sa Dr. V. Hossu, Dr. Isidor Marcu, canonic, Ioan Maior, protopop districtual, Teodor Radu și lectorii Iuniu Brut Micu și Iacob Popa, a început sf. liturgie și a așezat sf. moaște în trapezul din altar.

După sf. evanghelie Escelența Sa, prin o predică ocașională despre Samarineanul îndurat, a luminat mințile și a încălzit inimile ascultătorilor, storcînd lacrimi de bucurie și mîngăiere sufletească.

După ora 1 p. m. s'a ținut prânzul comun, la care a participat și vicecomitele în casa ospitală a proprietarului Ioan German.

Din toastele însuflețitoare amintesc toastul Escelenței Sale pentru patriarohul Romei-vechi și pentru Maiestatea Sa, Ilustrității sale Dr. Hossu pentru Escelența Sa, Dr. Marcu, pentru poporul român gr.-cat. din Liorinți, Ioan Maior pentru nenea Ioan German etc.

Cu aceste s'au încheiat actul sfințirii noului locaș sacru.

Un participant.

Popoarele nomade și animalele lor domestice.

(Urmare).

Oamenii, trăind prin peșteri, cu arme slabe de piatră, au fost în nesfîrșită luptă cu animalele ce-i încunjurau. Și a trebuit să treacă multă vreme, până-ce au ajuns ei să priceapă de ce folos le-ar fi animalul cutare și cutare din jurul lor. A trebuit întâiu să-i observe multă vreme obiceiurile și firsa, să-i ispitească felul traiului, ca să poată judeca limpede cum să-l prindă, cum să-l țină pe lângă locuință, cum să-l dreszeze și câte altele. Ce privește calul bună-oară, e ușor de înțeles, că omul vîzîndu-l așa de sprinten, o fi

gîndit la ajutorul ce ar avè, dacă ar putè stăpîni acest animal, și călare pe el, ar putè alerge dintr'un loc într'altul cu așa iușime. Trăind numai cu carne, a vîzut, că poate cea mai hrînitoare carne o are boul, dintre câte animale a ucis el, și a venit pe gîndul să prindă mai mulți boi, ca să aibă totdeauna la îndemînă, când o avea nevoie de hrană, și să nu alerge într'un noroc, vîzînd prin păduri. Și așa, prinzîndu-i și ținîndu-i închiși, cu timpul i-a îmbănzit din generație în generație. Nici vorbă însă pe atunci, să se gîndească oamenii, că boul e bun să are pămîntului, căci de cultivarea pămîntului nici nu visau oamenii.

Aceste sînt lucruri ușoare de priceput. Dar' cum a ajuns omul să îmbănzească, de pildă, cănele? Dintre câte animale crește omul pe lângă casă, toate sînt erbivore afară de căne (și de pisică, dar' ea e foarte de curînd domesticită). Cănele e singura fiară, pe care omul și-a îmbănzit-o cu totul. Cum a ajuns omul să ia lupul și atîta să-l învețe și să-l dreszeze până să-l facă dușmanul firii sale, ca în loc să sfîșie oile, să le apere? Îmbănzirea cănelui a fost negreșit cea mai grea și mai inteligentă operă a omului în ce privește îmbănzirea animalelor.

Oamenii au prins mai întăiu animale mai mici, pe cari le puteau prinde mai ușor și erau și blânde de felul lor (animale erbivore, poate cel dintăiu a fost oaia), și apoi cunoscînd folosul, ce-l avea dela ele, se va fi gîndit să prindă și animale mai mari.

După-cum le pomenește biblia, se vede, că animalele au fost îmbănzite pe rînd, mai întăiu oaia (Avel era cioban de oi), apoi boul, apoi capra, în urmă măgarul. Tîrziu de tot, după acestea toate, a fost îmbănzit calul și apoi cămila. Despre căne nu pomenește biblia, și se poate că pe vremea lui Moise Iudeii nu cunoșteau cănele, deși se știe, că pe acele vremuri era îmbănzit de mult și e pominit de cărțile altor neamuri cu mult mai vechi decăt Iudeii. Toate mărturiile, câte se pot aduna din bîtrâni, arată că într'adevăr oaia a fost cel dintăiu tovarăș al omului. Din cele mai vechi timpuri se face pomenire despre ea, ca animal de casă, și astfel oaia s'a răspîndit peste tot pămîntul deodată cu omul. Folosurile dela ea sînt întăite — după-cum le cîntă cîntecul nostru popular — laptele, lâna și carnea, și în punctul acesta este negreșit animalul cel mai folositor omului. Și acestea au fost cauza, că omul a ținut așa de mult la oaie.

Afară de cal, nici un animal domestic nu este așa de aplecat spre inobilitare, ca oaia. Nenumărate de multe sînt varietățile de oi, felurite după locuri, și nenumărate varietăți se produc de cultivătorii lor. Bine înțeles, această varietate de specii este datorită muncii a mii de ani. Oaia nici-odată n'a căzut în starea ei de sălbătocie, cum s'a întîmplat de atâtea-ori și se întîmplă cu capra, care lăsată de capul ei devine earăși animal sălbatec.

(Va urma).

G. Coșbuc.

Respectarea preoției.

Preoți cu crucea 'n frunte
Oăci oastea e creștină!
A. Murășan.

»Eu sânt păstorul cel bun« — a zis Ius — »păstorul cel bun sufletul și-l pune pentru oile sale«. Ce cuvinte de mare valoare, prin cari se arată relația cea bună între preot și poporenia sa.

Mari sânt bunătățile ce se răspândesc prin preoți asupra creștinilor, căci pe cel rătăciți îi îndreaptă la calea cea dreaptă și adevărată, pe cei păcătoși îi povățuesc la fapte bune, pe cei învrăbiți îi impacă, pe cei întristați îi mângăie, pe cei bolnavi îi îndeamnă la răbdare și statornicie, în sfârșit pe cei muribunzi îi pregătește la calea cea veșnică și fericită.

Văzând dară, creștini, aceste daruri, cari se revarsă asupra voastră din darul și binecuvântarea lui Dumnezeu prin preoții vostri, întoarceți-vă cu încredere în toate afacerile voastre către dînșii și cerând povețele lor părintești ascultați-le acelea, căci sânt cuvinte dulci și de folos pentru binele și fericirea voastră.

Așadar' cereați pe preoții vostri ori-când cu dragoste și încredere, de oarece numai acolo poate domina deplina virtute, unde există unire, iubire și încredere.

Primiți pe preoții vostri ca pe trimișii Domnului și când dînșii vă vestește cuvintele mântuirii, ascultați-i cu inimă deschisă, și nu uitați, că cuvintele lor sânt cuvintele Domnului, învățătura lor, este învățătura domnului nostru Ius Christos.

Grijiți, ca nu cumva cuvintele preotului să răsună, ca ale strigătorului în pustie, și fiți nu numai ascultătorii, ci și implinatorii cuvintelor lui, însemnându-ne bine că: »Credința fără fapte bune e moartă«. Și domnul Christos numai pe acela-l numește fericit, care ascultă cu bucurie cuvintele Domnului, și le primește cu dragoste în inima sa, ca la vreme să aducă roade bune.

Priveghiați și vă rugați, ca să nu cădeți în ispită. Prorocii violeni și mincinoși se vor scula și cu tot felul de violenți și cu învățături false își vor da silința, ca să vă abată dela legea stră-

moșească, dar' nu vă grupați sub steagul lor, nu le credeți lor, căci ei sânt dușmanii seculari ai neamului românesc. ei ar voi să vă răpească legea și limba strămoșească și astfel să vă nimicească existența națională.

Totdeauna numai de conducătorii (preoți și învățători) și binevoitorii poporului român ascultați, și în ori-ce împrejurări ale vieții fiți cu alipire și încredere în dînșii, căci ei se luptă și se vor lupta și de acum înainte cu bravură pentru binele și fericirea neamului românesc.

În viața popoarelor virtutea și moralul duc mare rol. Istoria lumii dovedește, că și cele mai glorioase popoare s'au șters de pe fața pământului ori s'au contopit în altele, îndată ce au căzut de pe calea moralității, ori s'au lăpădat de D-zeu și n'au lucrat cu politică înțeleaptă, sănătoasă și umană.

Preoția în genere va fi persecutată mult în viitorul apropiat; și preoția română, ca și în trecut, va purta crâncene lupte cu dușmanii de moarte ai neamului românesc, cari cu unele viclene și mârșave vor lucra din rășputeri pentru nimicirea existenței naționale a poporului român.

Dar' să respingem cu energie ori-ce lovitură și atac ce s'ar îndrepta în corpul națiunii române din partea dușmanului. Să priveghiam și să ne rugăm, căci Dumnezeu ne va ajuta. »Înțelegeți neamuri și vă plecași, căci cu noi este Dumnezeu!«

Românul »viitor glorios are« numai că prin suferință și luptă eroică va ajunge la acel viitor fericit. Avem a ne lupta cu vremile grele și triste și a înfrunta ori-ce atac din partea dușmanului, apoi vom ajunge triumfători.

E de lipsă pentru toată suflarea românească, ca să avem nădejdea în bunul Dumnezeu; să nu ne părăsească curajul, să ne unim, să respectăm preoția română, care s'a luptat totdeauna cu bravură pentru onoarea Românilor, să ne alăturăm cu toții sub steagul național pe care să scrie: »În unire e putere, în credință mângăierea!«

Să se deștepte în noi simțul național, să răinvie în noi ideile mari ale bărbaților, cari și-au câștigat nume ne-

peritor în istoria națională a poporului român, să privim și să ne folosim de povețele ce ne sânt spre folosul și mântuirea noastră, să ne însuflețim de faptele eroice ale străbunilor noștri; să fim cu încredere în bărbații noștri, cari ne doresc binele; și uniți în cugete și în simțiri, plini de curaj și însuflețire, să mergem încet dar' sigur pe calea ce duce la înflorirea și fericirea neamului românesc.

Frații mei! bătrân și june,
Să 'ntonăm o rugăciune:
»Domnul din ceriu să sfințească
Înfărățirea românească!
Ear' Tu bravă preoție
Cântă peste româtime,
Cântă binecuvântare...
Dela sfintele altare.

Șeuca, Nov.

Ioan Toduțu.

PARTEA ECONOMICĂ.

Comerțul și creșterea melcilor.

Sub acest titlu, I. M. Buisson publică un interesant articol în jurnalul de agricultură practică din Paris, nr. 42 din 16 Octombrie 1902. Am crezut, a da un mic resumat și pentru cetitorii noștri, ca să se poată vedea cum în străinătate oamenii, cari voiesc binele țării lor, caută a profita de tot ce pământul poate să producă, și de tot ce poate trăi și produce în țeara lor.

Fiindcă numai astfel se esplică cum acești oameni au putut să-și mărească veniturile lor particulare, ca și partea economică a țării lor, în dauna altor țări, unde nu s'a pus în joc munca omului, decât acolo unde s'a cerut o cheltueală foarte mică, ear' câștigul mai mare, și unde totul s'a basat mai mult pe forțele naturale de producțiune, decât pe pământ și climă. S'a basat mai mult pe agricultură.

Din contră, în alte țări omul a căutat ca chiar din înmulțirea unui animal, care crește și se înmulțește după voia întâmplării, să tragă profit din el dacă se poate, și fără ca să se gândească mult și-a pus planul seu în aplicare și reușita i-a fost sigură.

Astfel se întâmplă cazul cu melcul, care și la noi în țeară crește și se înmulțește destul de bine, cu toate acestea se aduce și din străinătate. Vor zice unii apoi și

Stîncile Doamnei.

De Carmen Sylva

(Urmare și fine.)

Domnița se răzîmă de stînci, palidă ca moartea acum când primejdia trecuse și Ștefăniță se simțea tot atât de slab; el ar fi vrut să tirască undeva departe jambela cadavre, spre a nu fi zărite de cineva, dar' îi era peste putință.

Ce-i de făcut? Întrebă Domnița.

El arată cu degetul asupra celor doi soldați neînsuflețiți.

Ori ei, ori noi, trebuie să părăsim aceste locuri, zise el.

Bine, atunci să plecăm! exclamă ea repede.

El aruncă asupra ei o privire, care trăda oboseala lui și oftă adânc.

N'ai putere de umblat, nu-i așa Ștefăniță? Ești prea slab, ca să poți face drumul până la Cioeu?

Nu, voiți pute face drumul, zise el.

Luară cu dînșii câte ceva de-ale hranei. Elena luă pe umerii ei blana de urs, pe care o jupuiseră servitorul și învăli cu dînșii pe servitor în timpul nopții. Ea îi așternu sub un arbore umbros și acolo veghă toată noaptea cu lancea în mână. Ghetele a trebuit să le lapede, căci erau sfâșiate de tot, așa că acum rămăsese desculță, învălită în bogata-i manta, cu părul despletit, și supraveghind somnul pacinic al viteazului ei apărător.

Luna plină lumină toată pădurea și Ștefăniță părea atât de palid sub razele ei albe, încât s'ormana Domnița se temea să nu-l vadă murind.

Ea îl pătrunse cu ochii, și inima-i fu cuprinsă de desnădejde. Atunci îl auzi murmurând: »Ce va face Domnița de voiți muri eu? Tare aș dori să am o șuviță de păr, pe care aș lua-o cu mine în groapă?«

Elena tăia o șuviță din părul ei cu vârful lancei sale și o puse în mâna deschisă a bolnavului. El o strînse cu patimă, părând a înțelege generositatea darului, oftă adânc și adormi din nou.

Domnița a veghiat toată noaptea. În zori de zi i-se părea că aude din partea de unde pleaseră, niște pași de cai și mai multe glasuri omenești.

Ea tresări îngrozită, oăutând a-și potoli bătăile inimei, care n'o mai lăsa să răsuflă.

Vai, dacă ar fi dușmani!

Ea se uită la lance; tot trupul ei tinăr se cutremură de frica morții, totuși se gândea, că ar fi mai bine să se omoare singură, decât să deștepte pe credinciosul ei tovarăș să-i facă acest din urmă serviciu.

Ea asculta cu mai multă atenție; tropotele cailor deveniră mai deslușite, și chiar glasul oamenilor se auzia mai

de melci se ne ocupăm să-i mai creștem, nu ne ajunge cu agricultura? Noi nu ne ocupăm nici cu creșterea vitelor după cum cere trebuința, dar' să ne mai ocupăm acum și cu creșterea melcilor, cari la noi se caută numai în postul mare? Auzi, d-ta, să mai creștem astfel de lighioane! Dar' să resumăm articolul Buisson cu privire la aceste lighioane numite melci. Melcul în Franța devine din ce în ce mai rar, așa că va veni un timp când în grădina botanică se va găsi ultimul melc, pe care lăcomia omului l-a făcut să dispară.

Românii, după scriitorul latin Pliniu, îi căutau foarte mult pentru bucătăria lor, din care cauză ei îi creșteau și-i îngrășau cu făină sau cu alte alimente în mod special.

După Pliniu, în această privință, noi din această țară se nu mai avem aface cu Francezii ca să luăm exemple dela ei, ci dela străbunii nostri, cari au răspândit civilizațiunea printre popoarele Europei.

Francezii, în multe lucruri fac pe așa numiții boeri ca noi, și ei lăsând creșterea melcilor pe seama altora, ca noi cultivarea legumelor, aduc mulțime de melci din Italia, Elveția și Germania.

Pe la sfârșitul expozițiunii din 1900 s'a putut vedea pe piața Parisului o lipsă aproape totală de melci, așa încât miia s'a vândut cu 55 lei, și la hala din Paris se vând anual până la 80 000 000 de melci. În comerțul cu melcii se deosebesc 2 neamuri, melcul gros-alb și melcul cenușiu; acești melci se vând dela 15 Aprilie până la sfârșitul lunii lui Maiu, și anume: melcul alb se vinde cu 8—10 lei miia, ear' cel cenușiu cu 2—3 lei, acești melci se mai zic și alergători sau deschizi, și formează prima perioadă. A doua perioadă de vânzare începe dela 1 Septembrie până la 15 Octombrie, în această perioadă melcul gros-alb se vinde cu 12—14 lei miia, melcul cenușiu cu 4 lei; ear' a treia epocă începe dela 15 Octombrie și ține până la Aprilie, adică șese luni de zile. În această epocă melcul grosalb se vinde cu 18 lei miia și melcul mic cenușiu cu 5 lei miia.

După cum se vede din aceste rânduri, creșterii de melci au un câștig destul de însemnat, în raport cu cheltuiala ce fac pentru creșterea acestor melci, cari la noi se adună de prin grădini și de pe foile de varză și se dau la paserile de curte și mai cu seamă la curci, sau se omoară și se aruncă, ca ceva

nepotrivit cu firea noastră de oameni de afaceri numai în trebile agricole.

În străinătate melcii se cresc în anumite parcuri, cari pe timpurile iernii se ascund în pământ, ca să nu moară de frig, unde stau până primăvara, sau creșcătorii îi adună și îi pun în anumite locuri în parc. Primăvara îndată ce dă căldura ies afară și își caută hrana, ei mănâncă și noaptea mai cu seamă pe timpul ploios al primăverii, când se și adună de creșcători și îi trimet la Paris, în anumite cutfi ori saci, cari costă până la 2000 lei, așa că în timpul primăverii creșcătorii trag foloase mari din acești melci.

În această epocă melcii sunt vânduți pe stradele Parisului de neguțători, cari vând până la 5000 pe zi.

Până ce melcii n'au eșit din căsuța lor (conchilie), se vând cu miile pe la băcăni, cârcime, cârnățării și restaurante, unde se pregătesc în bucătărie și astfel se dau aceluia, cari mănâncă prin astfel de localuri publice.

Afară de Italia, Elveția și Germania, se mai aduc la Paris melci și din partea de răsărit și mează-zi a Francei. Din aceste părți ale Francei se aduce la Paris melcul cenușiu dela Octombrie până în luna Martie, în coșuri sau în anumite butoaie. Recolta acestor melci se face de femei și copii cu ajutorul unui cârlig de fer de pe lângă garduri, zidiri și de sub iederă, și îi vând cu 20—40 centime chilogramul, câștigându-și pâinea zilnică.

Un specialist al comerțului cu melci, dl T. Messin, susține că vânzarea melcilor în luna Maiu și Iunie nu este bună, ci la această epocă ar fi mai bine de a strânge melci și a-i pune în anumite parcuri, unde să se crească melcii până prin luna lui August sau Sept. când s'ar putea recolta și s'ar vinde cu preț mai bun. În parcuri mari, unde se creșc melci, se fac mai multe adăposturi (un fel de mici umbrare) acoperite cu scânduri ori cu olane, înclinat de 40 cm. și ridicat dela pământ de 35 cm.; lărgimea acestor adăposturi este de un metru și lungimea de 2 m. În aceste parcuri melcii se cresc cu varză și li-se dă mâncare numai seara. Melcii, cari pleacă în timpul nopții, dimineața înainte de răsărirea soarelui se adună și se pun sub umbrare. Din acest punct de vedere se susține că creșterea melcilor nu este economică din următorul punct de vedere:

1. Dela Aprilie și până la August, melcul are trebuință de toată libertatea spre a se feri de căldură; dacă se string în August și

se întâmplă ca toamna să fie caldă, se perd 40 la sută.

2. Că melcul, grosalb, nu devine bun de mâncare decât după 3 ani de vîrstă.

3. Toamna când se string, 100.000 melci mari, noaptea mănâncă o căruță de varză, pe care doi cai de-abia ar pute-o trage. În cazul acesta melcii ar trebui să se vîndă cu un preț îndoit.

4. Pentru adăpostirea și îngrijirea lor toamna se fac cheltuieli prea mari cu lucrătorii, așa că cheltuiala nu corăspunde cu produsul vânzării etc. Cu toate acestea creșterea se va putea face în locuri speciale, mai cu seamă atunci când din vânzarea melcilor se va putea trage un profit mai bun.

În general toți melcii sunt buni, afară de cei nutriți cu foi de soc, sau cu plante amare. Numai modul lor de gătire cu diferite sosuri îi face să fie mai mult sau mai puțin gustoși.

» Alb. «

V. S. Moga.

Societățile pentru apărarea paserilor folositoare.

O mare parte dintre paseri sunt folositoare omului, căci îi vin în ajutor distrugând milioanele de insecte vătămătoare agriculturii și pomologiei. Oamenii specialiști, cari s'au ocupat timp îndelungat cu cercetări în privința aceasta, au stabilit, că cele mai multe paseri, chiar cele granivore aduc folos agriculturii; căci răul ce-l fac în anumite epoci ale vîrstei lor holdelor de grâne este răsplătit însutit prin nimicirea mulțimei de insecte vătămătoare, cu cari se hrănesc aceste paseri în tot restul vieții lor. Un vechiu ornitolog, care a experimentat în timp de 30 ani și a ajuns la concluziunea, că chiar păserelele, pe cari le credem exclusiv granivore, sunt toate insectivore în primii ani, căci devin insectivore la fiecare epocă de reproducțiune. Și ce facem noi pentru aceste ajutoare pe cari natura ni-le trimite în mod gratuit? Noi, ca bătrâni, ne facem o plăcere din a le vîna, ear' ca copii o plăcere din a le strica cuiburile, a le fura ouăle și uide puii. O greșeală pe care o vom plăti scump mai târziu.

Odată, când primele raze de primăvară, când miliardele de milioane de insecte se ivesc, și păsărica, sentinela agri-

bine. Ei se apropiuau tot mai mult trecînd prin pădure.

Dușmanul! Sîntem prinși, Stefăniță, scoală-te! Scoală-te! strigă ea îngrozită. Ea încercă să lipească vârful lancei de piept, dar' mîna îi tremura prea tare.

Asta e datoria mea, zise Stefăniță, luându-și arma pentru a se așeza în fața ei, palid oa ingerul morții. Mă voi ține de cuvînt față de Măria Ta, și apoi aceeași lance va străpunge inima mea.

VI.

Sgomotele se apropiuau din ce în ce mai mult. Stefăniță ridică brațul, Domnița plecînd capul, așteptă lovitura fatală.

Atunci, deodată lui Stefăniță îi căzu lancea din mîna și fața i se lumină de feroicere.

— Măria Ta! dar' n'auzi oă vorbesc românește? esclamă el. Și scoase

un chiot de bucurie. Grăbiți-vă, creștinilor, mai repede, mai repede! Pe aol! Domnița e aol!

Un formidabil strigăt de bucurie răspunse acestor cuvinte. Cîteva clipe după aceea, Domnița se afla, pe jumătate leșinată, în brațele domnului Petru Rareș. Toți tovarășii sei alergau spre el a-i ura feroicere. Numai Stefăniță stătea deoparte.

Copiii mei ce fac! fii prima întrebare a Domniței.

— Copiii tăi sînt sănătoși, veseli. Ei te așteaptă numai pe tine.

— Și când te gîndești, că erau aproape să nu mă mai vadă zise Elena.

— Scumpa mea soție! esclamă domnul stringîndu-o cu dragoste și mai aprinsă la sînul seu.

Apoi o ridică dela pământ, pentru a o pune pe calul seu, și văzî oă e desculță.

Cum? A trebuit să umbli fără ghete scumpa mea soție?

Și se plecă pentru a-i săruta piciorușele.

— Tot ce doream, era să ajung mai degrabă până la tine, zise ea surizînd.

Stefăniță s'a suit pe un cal, ear' un soldat mergea alături de dînsul pentru a-l sprijini, căci era încă foarte slab.

Atunci sunetul goarnei adună trupele, și plecară cu toți tocmăi când soarele se înălța deasupra Stîncelor Doamnei pentru a le umplă calea de lumină.

A trecut nițică vreme după acest eveniment. O plută îmbrăcată în flori și împodobită cu steaguri cobora veselă alunecînd ușor pe Bistrița.

Pe plută, radioasă de feroicere și frumusețe, vedea Domnița Elena, înconjurată de încântătorii ei copii. Lângă ea stătea Domnul, care se lăcase în vorbă cu Stefăniță.

cultorului, este gata pentru luptă. Aleargă pe câmpii, prin păduri, prin vii să curețe și pământul și aerul de insecte, ce încep a mișuna. Ea prin sborul ei repede, vederea vie, mișcările agere, fugărește muscăria din aer, caută insecte prin scorburi, sub frunze, sub scoarță, și printr'un admirabil instinct descopere în cele mai ascunse locuri omizile de prin livezi și grădini.

Ce s'ar întâmpla, dacă insectele s'ar înmulți la infinit? În țările din apus, unde paserile folositoare au fost stîrpite aproape, insectele au făcut pagube foarte mari câmpurilor sămănate, livezilor, grădinilor, pădurilor și abia târziu, când oamenii de știință au arătat de unde vine pericolul, s'au făcut mai întâiu societăți, cari spuneau lumii, o învățau să respecte pe pasărea, care îi este un tovarăș de muncă, tovarăș, care nu cere parte la câștig. Societățile acestea făceau pe toți să înțeleagă, că insectele se sporesc din cauza lipsei de paseri, cari să le împedeze reproducerea și să le nimicească, învățau pe cei bătrâni să nu le mai împuște și pe copii să nu le mai fure ouăle și puii. Apoi s'au făcut legi, cari pedepseau pe toți aceia, cari prin ori-ce mijloc contribuiesc la împedecarea înmulțirii paserilor folositoare. Cei dintăiu inițiatori pentru înființarea de atari societăți au fost învățătorii, cari în contactul lor continuu cu poporul îi explicau de ce trebuiesc cruțate paserile, și de ce în fiecare an câmpurile erau pustiite de insecte.

La noi nu o singură dată deja ni-se întâmplă să cetim în jurnale și să vedem că în cutare comitat s'au ivit niște muște, niște insecte, cari prăpădesc sămănăturile, grădinile, livezile, viile. De ce? Fiindcă cu toții ne facem o plăcere, ba să vînam pe nevinovatele paseri, ba să le prindem în lațuri și apoi primăvara copiii în scurdălniciile lor nu găsesc alte jocuri, decât să nimicească pe bieteles paserile. Eată de ce și noi să ne gândim să cruțăm pe aceste ajutoare, dela Dumnezeu. Până să vină legi protectoare, cari nu vor întârzia, bunii nostri dascăli să obicinuiască pe copii cu ideea aceasta, să-i învețe să fie blânzi cu animalele, căci mai târziu vor fi miloși și cu semenii lor, căci acel copil, care-și face o plăcere

din a omori animalele, își formează un caracter sălbatic, brutal. Copiii să se învețe a vedea în pasărica mică, ce zboară frumos, ca visul duloc, nu numai un dulce tovarăș de desfătare, ci un ajutor al muncitorului. Paserilor călătoare, cari sînt dintre cele mai folositoare, să le dăm ospitalitatea cea mai prietenoasă, cunoscute fiind îndestul foloasele ce ne aduc. Cine ne curăță ogrăzile de broscări, de șerpării, dacă nu barza? Dar rîndunica, care nimicește 300 de insecte pe zi din acele ce strică plantelor? Mai toate popoarele din trebuința instinctivă și-a creat un cult deosebit pentru anumite specii de paseri, demonstrând prin aceasta încă odată, că pasărea e chemată de însăși natura să țină echilibrul forțelor naturale în spriginul omului, în lupta cu vietățile celelalte.

În țările din apus, inițiatorii societăților pentru apărarea paserilor folositoare împărțeau membrilor societății cărțile, unde fiecare putea ceti următoarele :

1. Ori-ce membru al societății e dator să se poarte blînd cu animalele.
2. Să nu omoare sau să împedecă prin diferite mijloace înmulțirea paserilor folositoare.
3. Să nu țină în colivii paserile, ci să le lase libere.
4. Ori-ce membru e dator să răspîndească ideea apărării paserilor pe toate căile. Să se planteze tufe pe lângă grădini, spre a atrage paserile.
5. Să se țină anual cîteva conferențe prin sate.
6. Fiecare membru (copii numai) să poarte pe chipiu sau haină o rîndunică de metal.

Elevilor membri li-se aplică pedepse pentru contraveniri; ear' membrilor în vîrstă amenzi.

Astăzi toate statele din apus au legi scrise, cari se aplică și mai sever. Societățile și legile din acele țări civilizate au dat roade, paserile folositoare sînt cruțate, proprietarii fac pe proprietățile lor cuiburi artificiale, ca să atragă paseri, pe lângă grădini plantează tufișuri, ce le plac paserilor. Îmi povestesc un cunoscut, cum că la Worishofen în

Germania, un grup gălăgios de copii trecînd pe lângă niște tufe au păstrat o tăcere militărească ocolind tufa, îndată ce le spuse unul mai în vîrstă, că acolo e cuibul unei priveghetoare.

Să luăm și noi pildă.

G. D. Belinschi,
silv. ajut. domeniul coroanei
Bicaz.

Însemnătatea apei pentru animale și îngrijirea animalelor.

Sînt multe obiceiuri rele înrădăcinate în poporul nostru, cari îl fac să cadă în greșeli mari. Aceste deprinderi rele trebuiesc înlăturate, joaci păstrarea lor pricinuesc mai totdeauna pagube mari.

Înlăturarea lor nu se poate face însă, decât cu încetul și de aceea este bine, ca la ori-ce prilej să căutăm a scăpa de câte una din aceste întreprinderi păgubitoare.

Una din aceste deprinderi rele, ce s'a înrădăcinat în practica cultivătorilor noștri, privește apa, care se dă de beut vitelor.

Țăranul nostru nu prea se îngrijește dacă apa, pe care o beau vitele lui este bună sau nu. Românului i-se pare, că vita nu prea alege când e vorba de a bea apă și este mulțumit când ea își potolește setea din ori-ce băltoacă, fie cât de murdară.

Credința aceasta este una din cele mai greșite. Se înțelege, că atunci, când este însetată, vita este silită să potolească setea cu ori-ce fel de apă găsește. Însă dacă căutăm să luăm seama bine, putem să vedem cu ușurință, că apa murdară numai cu greu o beau vitele și anume atunci când sînt silite de sete.

Dacă am pune vitele să aleagă între o apă curată și limpede, și alta stătută și murdară, am vedea că ele nu ar sta mult la îndoială pentru-ca să bea din cea curată.

În această privință trebuie să fim încredințați de adevărul, că o apă, care nu este bună pentru om, nu poate prînici vitelor lui.

— Tu vei rămîne în totdeauna cu noi de aci înainte ca-și-cum ai fi din sângele nostru, îi zise Domnul.

— Nu, eu te rog, Măria Ta, să mă lași să plec. În războiu voi fi în totdeauna alături de Domnia Voastră, dar la curte nu mă voi simți la locul meu cu obiceiurile boeresti de pe acolo.

Și se țin de cuvînt.

Au mai fost după aceea multe ciroveli și lupte până a scăpat țeara cu desăvîrșire de Turci. Unde era lupta mai înfocată, acolo era și Ștefăniță la mijloc. Moartea nu se uita nici odată la el, chiar atunci când se vîra în primejdiiile cele mai grele. Cât timp a trăit, a fost vecinic acelaș, om simplu, tăcut, neplictisind pe nimeni în lume. Când îi veni ceasul morții, la o vîrstă foarte înaintată, s'a găsit în sinul seu, în dreptul inimei, o șuviță de păr de aur.

Dat de gol.

Un Bulgar și un Țigan s'au învoit să facă împreună o afacere: să fure porcul unui Român. În acest scop, pe o noapte nouăoasă, pornesc spre ograda Românului. Intr'un sfert de ceas sînt amîndoi în fața coteșului.

— Iaca porcul mă Ivane.

— Il vîz bre.

— Hai, intră tu, că ești mai voinic.

— Ba tu bre, că ești mai îndrășneț.

În fine, după mai multe invitări reciproce, și măguliri asemenea: că tu ești mai voinic, că tu ești mai nădrăvan, ba că tu ești mai îndrășneț, mai ager, Bulgarul măgulit se vîri în coteș. Și dînd să-l prindă de grumaz, porcul infuriat îl mușcă de mână grohînd mînios.

— Olele male*)! se vîcărește Bulgarul tremurînd de groază și durere.

— Taci mo Ivane! Il dojenește Țiganul spionînd în toate părțile, nu-i nimic.

Las' să fie cât de mare,
Că l'om duce în spinare.

* * *

A doua zi Românul dă de știre primăriei, că i-s'a furat porcul. Primarul însoțit de gendarmi și vătășei, pornesc prin sat să cerceteze, că doar' o da preste îndrășnețul hoș.

Toți cei »deochiați« și »certați cu primăria« erau aduși la popreală. Între acestia era și Bulgarul și Țiganul.

Unul câte unul din cei bănuși erau bătuți, suciți, învîrtiți să spue dacă au furat porcul, dacă știe ceva. Veni și rîndul Bulgarului. Fu tîrit imediat de gendarmi în beci. Țiganul rămas în cancelaria primăriei dărdăia de frică.

*) Vai mamă!

Corpul omului și al animalelor cuprinde în mijlociu, cam jumătate din greutate numai apă. Această apă este foarte trebuincioasă pentru întreținerea vieții tuturor ființelor vii și de aceea nu trebuie să se mire nimenea, când se spune, că curățenia, bunătatea și căldura apei are o înrîurire mare asupra sănătății ori-cărei ființe viețuitoare, deci și asupra sănătății vitelor. Pe lângă aceasta apă, după-cum este bună sau rea, înrîurește asupra îngrășării mai repezi sau mai încete a vitelor, precum și asupra producției laptelui, la vacile de lapte.

I. Niculescu.
Severin.

ȘFATURI.

Umflături la vite. Atât la vite cât și la cai se arată câte-odată niște bube rotunde, ridicate, cari n'au fost cauzate de vre-o lovitură. De regulă e pelea peste umflătură foarte întinsă, afară de aceea e mai caldă ca de obicei. Umflătura aceasta trebuie unsă zilnic odată cu unsoare de porc. După-ce se arată pe umflătură un loc moale, e semn că acolo vrea să ese coptura. Luăm atunci un cuțit ascuțit și creștăm locul, ca să stoarcem coptura. Tăietura trebuie făcută înspre jos, ca să se poată scurge bine rana. Frecatul cu unsoare îl continuăm până e vindecată buba, numai să îngrijim, ca aceasta să nu se închidă până nu s'a scurs toată coptura.

Îngrijirea pomilor. Am intrat în iarnă, de aceea economul trebuie să se îngrijească de apărarea contra celor doi dușmani mai mari ai pomilor lui: zăpada (ghiața) și iepurii. Când ninge mult, crengile se încarcă cu zăpadă, care nu arare-ori le rupe, mai ales la pomi mai tineri. Asta se întâmplă adese-ori, când se moale vremea și apoi îngheață iute. Iepurii, mânșii de foame, încă se apropie acum de pomi, rozându-le coaja. Încunjurăm deci trunchiul pomilor cu mărăcini sau de se poate, cu o îngrădire de drot cu țepe.

Creșterea mănșilor. Mânșul trebuie crescut ca un copil și creșterea lui trebuie să înceapă de când e mic. Ina-

— Haociu, decât să mă bată și să spui, mai bine am să spui și să nu mă bată!

Văicărelele Bulgarului pătrunseră până în cancelario primăriei, dar' încăpăinat nu voia să mărturisească furtul cu nici un chip.

— Să plătești porcul Ivane că noi mort nu scapi.

— Ba nu l-am furat eu.

— Ba tu, se răstesc oamenii primăriei lovindu-l.

— Bre, ce oameni! Sânteți, nu l-am furat eu bre domnule.

— Tu l-ai furat, tu să-l plătești.

Bulgarul desperat dar' tot încăpăinat.

— Ba să-l plătească al de sus.

— Ba să-l plătim amândoi, mânăte-aș domnule primar, se rugă Țiganul.

Că doar' amândoi l-am furat!

Gent.

inte de toate trebuie să ne câștigăm încrederea și alipirea lui. Un mânz de 3 luni lovește la cea mai mică teamă de primejdie și dacă a făcut lucrul acesta de câteva-ori, e stricat poate pentru totdeauna și devine primejdios. Când ne apropiem de el să o facem cu grijă și totdeauna să vorbim ceva, ca să nu se sparie. La tot prilejul să-l netezim, la început cu grijă, apoi pe corpul întreg. Il țesălăm regulat, îi ridicăm când un picior când altul, îl frecăm pe picioare, îi deschidem gura etc. Zăharul face minuni la un mânz. Câteva bucățele date din buzunar îl învață să vină la cea mai mică chemare, ba să ia după stăpân și în casă. Numai să nu-l năcăjim cu zăharul, întinzându-l și trăgând mâna eară înapoi. Nutrețul să i-se de regulat și să fie bun; dintre cereale se potrivește numai ovăsul, pe lângă care adăugem iarbă sau fân bun. Dacă mai face zilnic mișcare în liber, sântem siguri, că vom avea cal bun.

Știri economice, com. industr. jurid.

Publicațiune. Pentru ocuparea locurilor de membri municipali comitatensi vacante în cercul electoral I. al orașului Sebeșul-săseșc alegerea se va ține conform concludusului comitetului municipal comitatens din 6 Octomvrie 1902 nr. 433 în 10 Decemvrie 1902. Aceasta se aduce la cunoștință publică cu următoarele comunicații: 1. Lista viriliștilor rectificată pentru anul 1903, precum și lista membrilor aleși se pot vedea la magistratul orașului Sebeșul-săseșc. 2. Sânt de ales 11 membri pe 5 ani, și 2 membri pe 2 ani. President de alegere Otto Conrad, primar, substitut: Ioan Dregan, notar. r. public. Locul de alegere: Sala de ședințe a reprezentanței orășenești. 3. Dreptul de alegere activ îl au toți aceia, cari sânt induși în cercul electoral respectiv în lista alegătorilor de deputat dietal, stabilă, valabilă pe anul 1902. Aleși pot fi toți aceia contra cărora nu ocur motivele de eschidere, cuprinse în § 23 al art. de lege XXI. din anul 1886. 4. Alegătorii designează la începutul alegerii din mijlocul lor 4 bărbați de încredere lângă presidentul de alegere. Dacă nu se folosesc de acest drept, bărbații de încredere îi numește presidentul de alegere, §. 38 art. de lege. XXI. 1886. 5. Organele autoritative au a se presenta la alegere și a veghia asupra identității votanților (§. 38 al art. de lege XXI. 1886). 6. Alegerea se începe în ziua mai sus amintită la orele 9 dimineața și se termină tot în ziua aceea la orele 4 d. a. Preste terminul acesta nu este permis a primi voturi (§. 39 al art. de lege XXI. din anul 1886). Sibiu, în 25 Noemvrie 1902.

Recolta în Rusia compromisă Din Bhiess se relatează, că sămănăturile de iarnă sânt perdute aproape în întreg sudul Rusiei. Ogoarele au avut să suferă mult din cauza gerului timpuriu.

Boala do porci s'a stins în cele mai multe comune din jurul Sibiului și cu toate acestea e oprită ținerea de țiguri de porci în Sibiu și aducerea lor

pentru tăiat. De aceea prețurile cărnii și al unsoarii au crescut nebunește. E drept, că animalele menite pentru tăiat pot fi aduse la Sibiu în căruțe, dar' pentru asta trebuie scos atestat dela veterinar, ceea-ce costă bani și alergătură. Ar fi timpul suprem, ca să se ia măsuri pentru îndreptarea acestui rău, care atât de mult strică poporului, nu numai la oraș, dar' mai ales la sate.

FELURIMI.

Laptele în orașele mari Cheștiunea procurării de lapte bun pentru toată lumea este o chestiune greu de rezolvat. În România nu se găsește lapte, ear' la orașe el e botezat și adesea falsificat.

Dar' nu numai la noi avem de înregistrat asemenea neajunsuri, dar' și în străinătate. Astfel la Paris bunăoară laptele bun se procură anevoie. Asistența publică din acel oraș, care plătea 18 bani litrul de lapte, are să-l plătească de aci înainte cu 22 bani și cu toată supravegherea furnisoriilor, fraudele curg. Spitalele singure sânt oficial prevăzute cu lapte, ear' medicii, cari tratează bolnavi la domiciliu, nu pot da bolnavilor acest aliment indispensabil pentru copii și principalul remediu la multe boale ale adulților.

Toate orașele mari încearcă aceleași greutăți. Londra de pildă, care consumă 810, milioane litri de lapte pe ar, nu poate căpăta decât 35.000 litri din văcăriile sale, restul se aduce din afară și e greu de apărut de falsificări. S'au creat depozite, în cari se dă cu prețuri potrivite un amestec de lapte, smântână, zăhar și apă, bine sterilizat, eliberat în sticle mici cu indicații scrise pentru mame și doici. Cu toate că această măsură e nouă, ea dă deja rezultate bune.

Pelerinajul la Meca și holera. Trebuie să recunoaștem odată pentru totdeauna, că din punctul de vedere sanitar, pelerinajul la Meca înseamnă pur și simplu întinderea holerei.

În 1893 holera a omorât 40.000 pelerini. Algerienii și Tunisienii au lăsat în anul acela 5000 din ai lor din 9000 la Meca.

În 1902 holera astrăbătut în Egipt, prin satul Muca, adusă de către pelerinii ce veneau din Meca. A izbucnit în luna Iulie. S'a stabilit un cordon sanitar, dar' înzadar, căci 1500 persoane părăsiseră Muca și se duseseră parte în Alexandria. Holera s'a răspândit de acolo cu o mare repeziune. Egiptul a fost cuprins ca de un foc cu paie. În luna Septemvrie s'a constatat în Egipt 38.305 cazuri și 32.575 decese.

Holera după doctorul Ismail fusese importată dela Meca nu prin pelerini, dar' prin obiectele ce aduseseră cu ei. Curmalele, apa din puțul Zend Zend, puț sfânt dela marea moșee dela Meca, pare a fi servit de cale conducătoare holerei. Dar' în sfirșit, chipul de introducere pare în acest caz încă foarte îndoielnic.

La Jafa și în câteva localități din vecinătatea Ierusalimului s'au semnalat cazuri nouă de holera.

CRONICĂ.

Preoți noi. Luni în 1 Decembrie a fost chirotonit Ioan Călnicean întru presbiter și paroh în Boz, în 2 Dec. Nicolau Popa în Boșorod; iar în 3 Dec. Ștefan Morar pentru comuna Cunța.

† **Onoriu Tilea.** Marți la orele 11 și jumătate neîndurata moarte a răpit din sfîrul familiei, cunoscuților și poporului singurul inginer român hotarnic, care în afacerile de comasație mult bine a făcut poporului nostru. Îndurerata familie ne trimite următorul necrolog:

Emilia Tilea născută Dr. I. Rațiu, cu adâncă durere anunță în numele seu, al familiei și al numeroșilor consăngenți trecerea la cele eterne a neuitatului ei soț, resp. tată, frate, cumnat etc. *Onoriu Tilea*, inginer și proprietar, răposat după lungi și grele suferințe în state de 51 ani, după o activitate neîntreruptă dedicată binelui familiei și poporului seu, în 2 Decembrie n. la 11^{1/2} ore a. m. 1902. Rămășițele pămîntești ale iubitului defunct vor fi așezate spre odihnă vecinică în curtea bisericii gr. cat. din Șmig. Joi în 4 Decembrie a. c. la 1 oră p. m. Fie-îi țărina ușoară și memoria binecuvîntată! *Jalnică familie.*

Intâlnire de domnitori. „Neues Wiener Tageblatt” publică știrea, că în Aprilie, anul viitor, va avea loc la Abazia o intâlnire între Regele Carol și împăratul Wilhelm al II-lea al Germaniei.

Nou director al institutului de credit „Sălăgiana”. Din Jibou ni-se comunică, că în 18 c. la institutul de credit și economii „Sălăgiana” din Jibou a fost ales de director dl *Emeric Pop*, avocat în Cluj. Institutul a câștigat un valoros conducător prin aceasta nimerită alegere.

Convocare. Reuniunea învățătorilor gr. cat. din despărțământul „Roșia-montană” își va ține a XI-a adunare generală în 9 Decembrie st. n. a. c., la 3 ore a. m., în școala gr. cat. din Abrud.

Creștin evlavios. Din Petrea-Român (Român-Petre, com. Torontalului), cu datul de 28 Nov. n. ni-se scrie următoarele: În 13/26 Nov. a răposat neguștorul Iacob Popoviciu. La înmormântarea, ce a avut loc în 14/27, au celebrat domnia preoți Petru Murgu și Ioanichie Neagoe din loc, și încă un tânăr preot, rudă cu răposatul — al cărui nume nu îl știu — din Sânt-Mihaiu. La biserică părintele Ioanichie Neagoe a ținut o frumoasă vorbire funerară, spunând într’alte că răposatul a lăsat bisericii gr. or. române din loc suma de 480 coroane pe seama unui ceriu (baldachin). În veci amintirea lui.

Serată festivă. Societatea de lectură a tinerimii universitare române din Budapesta „Petru Maior” invită la serata festivă ce o va aranja în memoria marelui metropolit *Andrei* baron de *Saguna*, la 13 Decembrie st. n. 1902 în sala cea mare a hotelului „Archiducele Ștefan”. Începutul precis la 8 ore seara. După executarea programei oină comună la carte. Ofertele benevoale în favoarea societății se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Inhățat după 22 ani. Christof Frank, originar din Muhlgrün (Boemia), care a furat la 1880 în Budapesta suma de 1300 fl. și a fugit la America, întorcându-se acasă, a fost arestat zilele trecute într’un birt din Simmering. În San Francisco, unde a trăit de atunci, a fost supraveghetor la o fabrică de bere, unde și-a făcut o avere de 100.000 cor. Minat de dorul patriei, s’a reîntors în Europa, unde a fost arestat.

Medic în Rășinari. Duminica trecută s’a îndeplinit alegerea de medic în fruntea noastră comună Rășinari. A fost ales cu aclamațiune tinerul medic, Dr. Ioan Bucur, originar din Săcădate. Nădăjdum, că noul doctor ca fiu de țeran și crescut cu stipendiu, alătura cu ceilalți inteligenți din comună va fi un adevărat sprijinitor al intereselor poporului, care l’a ales.

De-ale gendarmilor. Din Porcești s’a prezentat la redacția noastră Vasile Simon, unul din țeranii nenorociți când cu focul cel mare de acolo și ni-s’a plâns, că mama dînsului a adus sub 2 chlgr. slănină din România, pe care i-au secestrat-o gendarmii, ducându-o la cancelaria comunală. N’a fost destul, că la vamă a plătit 6 coroane pentru slăcina luată ca merinde, dar’ din cancelarie a furat-o cineva și gendarmeria l’au învinuit tot pe el. L’au prins și l’au bătut, deși cu martori a adevărit, că el n’a putut lua slăcina din cancelarie. S’a făcut arătare la judecătoria și la comanda de gendarmerie și sperăm, că bietului om, care e gata să iee drumul Americii, i-se va face dreptate.

Simplificarea programei școlilor primare din România. Consiliul general al învățământului primar a decis în ședința sa de Vineri de a simplifica pe cât este posibil programa școlilor primare, în general. În ce privește gramatica s’a suprimat aproape cu totul teoria, reducînd studiul limbii române la lectură și la exerciții de scriere. Teoria nu va fi tratată decât întâmplător cu ocazia lecțiilor de lectură și de scris. În ce privește aritmetica s’a dat la o parte studiul fracțiilor vulgare. Din istorie s’a exclus o parte din date și din nomenclatură prea oboșitoare. În fine, din geografie s’au dat la o parte țările despărțate, pentru a se da o mai mare atenție statelor, cu cari România se găsește în relațiuni mai constante comerciale și politice.

Dispozițiile acestea s’ar potrivi și la noi.

Poporația Bucovinei. După datele statistice ale poporației imperiului austriac, poporația Bucovinei pe un teritoriu de 10.442 kilometri pătrați s’a aflat la finele anului 1900, cu 730.195 suflete.

Poporația a crescut în intervalul deceniului cu 129% (în 1881—1890: 13.1%); în comparație cu deceniul anterior procentul creșterii a scăzut, motivată fiind scăderea prin însemnata emigrare din țeară.

După limba de conversație — ceea ce se identifică cu naționalitatea — s’au aflat în 31 Dec. 1900: Români 229.018 (în 1900: 208.301) deci o creștere de 20.717, Ruțeni 297.798 (în 1890: 268.367) deci o creștere de 29.431, Germani 150.486 (în 1890: 133.501, deci o creștere de 25.985) Poloni 26.857, Maghiari 9.516, în fine alte naționalități 829, dintre cari Italiani 119. Notăm, că și de astă dată Lipovenii sînt întrecuți de cifra Ruțenilor cu numărul destul de însemnat de cifra 6000, din care este aparent numai numărul Lipovenilor sectari de 3.544 inși, pe când cei gr.-ort. sînt rețăcuți.

O nouă foaie românească. Sîntem informați, că cu 1 Ianuarie 1903 va apăre în Sibiu o nouă foaie românească literară-beltristică. Ea se va tipări în tipografia noastră.

Noua foaie va face cunoscuți pe autorii moderni ai literaturii universale, cu reputație literară stabilită, dînd biografiile și în traduceri bucăți alese din operele lor. Tot odată va da locul cuvenit și scriitorilor și productelor literare române.

De altă parte noua foaie va fi un adevărat prieten al familiei, dînd tot felul de sfaturi și povești din domeniul căsniciei și umplînd astfel un gol simțit la noi.

Atragem de pe acum atenția publicului nostru asupra acestei foi.

Prieten? Cetim în foile maghiare, că inspectorul Pogány István din Tërnavamare a dat poruncă să se permită 2 ore pe săptămână și predării limbii române în școala maghiară din Birchig. Curatorul școlii însă s’a mîhnit grozav și în semn de protest doi din membrii sei și-au dat dimisia. Bieții de ei, nu pricepeau diplomația inspectorului, care prin poruncă, ce a dat, avea intenția să ademinească pe părinții români a-și da copiii la școala maghiară.

Deputați mireni pentru noul period congressional. În diecesă Aradului, sînt aleși următorii: Aurel Petrovici (în cercul Arad), Dr. Ioan Suciu (în cercul Radna), Ioan Russu (în cercul Șiria), George Feier (în cercul Borog-Ineu), Vasile Goldiș (în cercul Buteni), Petru Truția (în cercul Hălmagiu), Mihail Veliciu (în cercul Chișineu), Dr. Nicolae Oncu (în cercul Giula) Dr. Nistor Oprean (în cercul Banat-Comloș), Paul Rotariu (în cercul Timișoara), Iosif Gall (în cercul Belinț), Vincențiu Babeș (în cercul Vinga), Zeno Mocsonyi (în cercul Lipova), Virgil Tomici (în cercul Birchig).

† **George Dordea.** Abia acum aflăm despre trecerea la cele vecinice a fruntașului econom *George Dordea* din Bungard, întemplată Vineri la 8/21 Nov. c. Decedatul în considerațiunea cunoștințelor sale economice și a purtării economiei în mod rațional, a fost ales membru în comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu” încă dela înființarea Reuniunii. În această calitate răposatul a adus, mai ales în anii 1893 și 1894, prețioase servicii Reuniunii. Reuniunea agricolă în necunoștință despre data înmormîntării, la care ar fi fost reprezentată, depune o lacrimă ferbinte pe mormîntul deșteptului și harnicului seu conlucrător.

Alegere de notar. Din Sadu ni-se scrie, că în 27 Nov. n., a fost ales de notar comunal dl *Victor Florian*, absolvent al cursului administrativ din Murș-Ogorheiu.

La fondul „Masa învățăcelilor meserișilor români”. Administrația de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”, a binevoit a mai contribui următorul domn: *Vasile Crișanu*, notar în Cornățel, 2 cor.

„Știi mîndro când ne iubeam” este titlul unei nouă compoziții musicale pentru cor de bărbați de *Timoteiu Popovici*, profesor de muzică la seminarul Andreian, apărută de curînd la tipografia W. Krafft (reproducere din „Amicul poporului” pe anul 1903) și se poate căpeta dela autor în Sibiu cu prețul de 50 bani, 10 bani porto, franca.

Schimbare în redacțiunea „Tribunei“. *Incepând cu 1 Decembrie n. c. dl Ioan E. Prodan, a luat asupra sa sarcina de redactor responsabil al „Tribunei“.*

Intemplantarea din Veștem. După cum am comunicat și noi la timpul său, primarul din Veștem, I. Mărgineanu, a împușcat din neabgare de seamă în ziua de 11 Septembrie pe teologul Ștefan Velțenu, care petrecea acasă în vacanță. Procesul a fost judecat în fața alaltăieri la Sibiu și faptuitorul a fost condamnat la șase săptămâni închisoare și întoarcerea cheltuielilor de înmormântare.

„Regele tunurilor“. Sâmbătă după amiază a răposat în Berlin, în urma unei apoplezii de inimă, Alfred Frideric Krupp, proprietarul fonderiei de tunuri și topitoarelor de oțel din Essen. Săptămânile trecute numele lui Krupp s'jrunse prin ziare în legătură cu unele lucruri scrise pe cari le-ar fi comis în insula Capri (Italia), unde petrecea, și din cauza acelora a fost expulsat. Ziarul socialist „Vorwärts“ din Berlin a spus pe nume toate acele lucruri, din care cauză a fost confiscat din partea poliției, ear' Krupp l-a intentat proces de calunnie. Cele scrise înscris la numărul ziarului sunt toate minciuni, dar' asupra lui Krupp, care era un om foarte cinstit și iubia foarte mult pe lucrătorii săi, de care se îngrija în tot felul, au făcut efect așa de deprimătoriu, încât dela sosirea sa acasă la Berlin n'a mai ieșit de fel între oameni, ear' soția sa sub impresia acelor demascări a nebunit și a fost internată într-o casă de nebuni. În Berlin se crede, că Krupp n'a murit de moarte naturală, ci s'a sinuciat, ear' cei din jurul său prin vestirea că a murit de apoplexie voesc numai să acopere sinuciderea. Alfred F. Krupp s'a născut în 1854. Averea colosală (300 milioane mărci) a moștenit o dela tatăl său, care din om sărac s'a ridicat la așa înaltă treaptă socială. Alfred a dezvoltat mai departe arta industrială a tatălui său, ridicând o la așa perfecțiune, încât împăratul l'a numit consilier comercial intim. O idee despre urmasatele dimensiuni ale fabricii sale din armatoarele cire: la Sibiu fabrica din Essen are 1500 cuptoare de topit, 3000 mașini, 111 baroase puse în funcțiune cu ajutorul vaporului, 263 de cazane de vapor, permanent încălzite, 421 mașini de vapor (unele dintre ele cu putere de 3500 cai), reprezentând toate la oaltă putere de 33.000 de cai. Fabrica consumă pe zi cam 3410 tone de cărbuni, produce 3300 tone de oțel, la care se întrebuintează 1800 tone de fer crud din minele proprii. În fabrică lucrează 13.956 oameni, în mine și în topitoare 8345, de tot deci 22.301 lucrători, de bunăstarea cărora (locuință, școală, tovarășie de consum, pensiuine, etc.) îngrijește direcția fabricii.

Pescari norocoși. Ioan Brândușan al Tilișii, David Brândușan, Ștefan Leșu și Ioan Burdea din comuna Cucuș (pe Valea Someșului), prin trei aruncări de mreje au prins săptămâna trecută 263 somni de mărime considerabilă; erau de 8—9 palmi, ear' unul era mai mare chiar decât un om. Norocoșii pescari au făcut cu ei câștig de 1000 coroane.

Pod în flacără. Acum de curând s'a aprins podul comitatens din Cubin și Biserica albă, așa numitul pod al Cărușului. Podul era de lemn și ardese în scurt timp a fost mistuit de flacără. Nu știe cauza focului, dar' se crede că focul a fost pus de cineva. Gendarmaria caută pe făptuitor. Paguba cauzată prin arderea podului face mai multe mii coroane.

Sinod protopopesc în Cluj. În ziua de 18 Noemvrie s'a ținut în Cluj sinod protopopesc sub președinția părintelui protopop Dr. E. Dăianu. În discursul de deschidere părintele protopop a accentuat importanța sinoadelor protopopești, care este o instituție veche în biserica română, mai veche chiar decât unirea. — Dintre mireniile aleși mulți au absentat. Se zice, că unii cereau diurne și cheltuieli de transport. În sinod s'au dezbătut multe chestiuni de interes public bisericesc și național.

Frigul. Din Bruxelles (Belgia) se anunță, că un frig ne mai pomenit s'a lăsat pe întreg teritoriul belgian. În împrejurimile portului Anvers înghețul a cauzat pagube enorme: 20 milioane de cărămizi, de curând fabricate, sunt înghețate și nu vor mai putea fi folosite la construcțiuni. Nutrețurile pentru vite, neadunate încă de pe câmp, au fost cu deservire distruse. Printre țărani și cultivatori desolarea e mare, căci vitele nu sunt amenințate să piară din lipsa de hrană.

Pe la noi s'a muiat frigul, așa că nu mai e vorbă nici de zăpadă, nici de gheață.

Fărădelegi. Șezând în 23 l. c. seara la cină în casa sa Petru Lațcu din Zagujeni, a auzit dese baterii la fereastră oătră stradă. La început n'a luat în seamă acea fereastră, repetându-se însă s'a dus la fereastră și revizându-se înscris în preșjma casei a scos capul pe fereastră întrebând, că cine e. În acest moment s'a descărcat o pușcă și glonțul l'a nimerit pe Lațcu în grumaz tocmai lângă gâtul. Făptuitorul, pe care l'a recunoscut Lațcu în persoana lui Ioan Bogdan, tot din Zagujeni, a dispărut în întunecul nopții. La auzul împușcăturii s'au adunat vecinii și primăria a barea șpuecelor celui rănit greu. Numai decât a fost avisată gendarmeria precum și medicul cercuial despre acest caz. Nu este încă sigur, dacă Lațcu scapă cu viața sau nu.

— Primarul comunal Toader Dulo din Vayand, care era temut și urit înaintea întregii comune, în ziua de 27 Noemvrie tocmai când iscălia un proces verbal la primărie, a fost împușcat prin fereastră.

— În Bacicherecul mare, a fost decoperită o bandă de hoji, care avea organizație întinsă și comitea hoji sistematice prin prăvăliile orașului. Un cetățean cu vază din acel oraș a fost decoperit ca gazdă de hoji.

— Flăcăul George Luchici din Sâmbăușul mare cu ajutorul câtorva tovarășii a răpit pe fata Flora Zarcu ziua în ameză mare și punându-o într-o căruță a dus-o la o măierște, de unde numai a treia zi a putut scăpa și a se întoarce la părinți. Contra flăcăului s'a pornit cercetare.

— În Cristian (I. Sibiu) au intrat în noaptea din 27—28 Nov. hoji în primăria comunală, unde au încercat să spargă casa de fer, ceea-ce nu le-a succedat. În despărțământul de jos avea notarul vre-o 320—360 cor. bani de-al lui, pe cari l-au furat hoji, precum și 9 cor. din lădița dela masa collectorului.

Concert. Vestitul flautist Cr. Velicoff, Rus de origine, a dat Mercuri un concert. A dovedit, că e un măestru fără păreche pe flaut. Îndeosebi în doinele românești a pus atâta duioșie, atâta farmec, încât trebuia să fi convins, că un artist binecuvântat de Dumnezeu își stă înainte. Neîntrecut s'a arătat în partile mai adânci — culmea greutății — și în tonurile duple, ce le fermeca din instrumentul său. Publicul ales, care s'a grăbit să guste deliciale acestui artist, a

rămas încântat, răsplătind cu furtunoase aplause prestațiunile lui.

Pedeapsă aspră a căpătat Maria Langa din Reoia, care a furat o mierță de făină din locuința înscrisă a Sofiei Șvarț de-acolo. Fapta a fost socotită ca furtă cu șase luni temniță.

Mulțumită publică. Cu ocaziunea Convenirei impunărilor cu dănsă, ținută în comuna Vingard la 14/27 Nov. în favorul bibliotecii școlare au binevoit a suprasolvi următorii p. t. doamne și domni:

Preoteasa Ana Predovici 5 cor.; Familia Suciu din Spring 4 cor.; Bene Károly 3 cor. 20 bani; domnișoara Elena Muntean din Sibiu 3 cor.; dl Ioan Crăciun 3 cor.; George Bozdog, practicant notarial 2 cor.; Ioan Dancu, comerciant 2 cor.; dl inv. I. Dăncu 2 cor.; Solomon Samuel 2 cor.; Töök Istvan 2 cor.; apoi dd. Nichifor Frățilă, inv., M. Erőő. N. Bartaliu, I. Fazakas, S. Pușcaș și Nicolau Baciu, câte 1 cor.; Maria Groza, Marina Groza, Alexandru Găinar și Ioan Bozdog câte 40 bani.

Pentru aceste suprasolviri binevoitoare binevoiescă a primi mulțumită publică. Vingard, 1 Decembrie 1902 st. n. Pentru comitetul aranjator: Ioan Muntean, inv.

Producțiunea teatrală din Viștea-Inf. Duminecă, în 17 Noemvrie n. inteligența din Țeara Oltului a avut ocazia de a și procura câteva ciasuri plăcute la producțiunea teatrală din Viștea-Infieroară.

Viștea e un centru în partea din jos a comitatului Făgăraș și noi cei din jur cu tot dreptul așteptăm, ca Viștenii să ne dea ocazia a ne întruni din când în când, cu atât mai virtos că din primăvară afară de adunarea despărțământului „Asociațiunii“ nu ni-s'a mai imbiat niciociri această ocaziune. Viștenii s'au și achitat splendid de această datorință, căci prin producțiunea de Dumineca trecută au satisfăcut pe deplin așteptărilor publicului din jur.

Programul a fost variat și bine ales, punctele lui au fost executate cu toată preciziunea.

Cu deosebire monologul „Prima rochie lungă“ l'a predat d-șoara Alimpia Banciu cu atâta originalitate, oă face cinste d-șoarei diletanse. A și răsplătită cu aplause nesfârșite. Tot așa de bine a jucat și rolul maestriței „Crina“ din piesa „Otrava de hărciori“.

Dl Bărbat în rolul lui Ionuț, ucenic de pantofar încă a fost original, făcând cu rolul său publicul să ridice întruna.

Duetul „Codrul“, frate de oruce executat de d-na Lucreția Borzea (prim) și d-șoara O. Banciu (secund) încă a succedat bine; tot asemenea a executat și dl G. Fuciu, solo din „Resunetul Ardealului“ de Voia și dl Aurel Borzea a declarat piesa lui Coșbuc, „Trei doamne și toți trei“.

Punctul de forță al producțiunii a fost însă piesa „Moștenire dela răposata“ comedie într'un act de D. R. Rosetti (Max).

E o piesă de tot reușită. Aprospe toate scenele din ea sunt foarte hazlii, și mai punând și aceea, că toate rolurile au fost foarte bine și natural interpretate, publicul a urmasat cu cel mai mare interes dezvoltarea acțiunii până la sfârșit, acoperind cu aplause pe diletanții. George B. Boieriu (Poticneson) G. Fuciu (Brădeanu) d-na L. Borzea (Arghira), d-șoara O. Banciu (Elisa) și dl A. Borzea (căpit. Ciripilă). În genere vorbind atâta producțiunea cât și petrecerea au succedat cât se poate de bine.

Public a fost destul de numeros și ales, unii chiar din depărtări.

Un lucru însă nu-l pot trece cu vederea. Preoțimea aproape în genere, mulți dintre notari și unii dintre învățători chiar din apropiere au ținut — se vede — ca de astă dată să strălucească prin absența dumnilor; preoții din Ucea-de-jos și de sus și din Arpaș, Cârțișori, Feldioara, Drăguș, Voila, și Belean, apoi învățătorii și notarii din Voila, Belean, notarul din Drăguș etc.

S'a remarcat deasemenea absența Făgărășenilor, cu excepțiunea dlui Dr. Șenchia, singurul care și-a ținut de datorie să se prezinte și de astă dată.

Să vede încă, că d-nilor avocați din Făgăraș le place numai cliențele din provincie, dar' când e vorba să sprijinească și să ridice prin prezența dumnilor o întrunire socială-culturală din provincie, nu-și iau atâta osteneală să se coboare până acolo. **Ripoter.**

MAI NOU.

Dr. Ioan Rațiu mort.

Stegarul poporului nostru, presidentul partidului național român, Dr. Ioan Rațiu a răposat fără veste în 4 Dec. la 5^{1/2} ore d. a.

„Călimdarul Poporului“.

Al optsprezecelea an din „Călimdarul Poporului“ e gata să pornească de nou pe drumul către casa țeranilor, meseriașilor, comercianților și inteligenților noștri. Precum în fiecare an, așa și acum »Tipografia« s'a străduit să pună în mâna oamenilor noștri un călimdar tot mai frumos, tot mai bogat și tot mai instructiv, care să fie adevărat o carte păstrată cu drag pentru mai mult timp nu numai pentru un an, cum s'ar părea după firea călimdarului.

După obicinuita parte calendaristică, apoi postă și telegraf, competențe, urmează un capitol lung despre bisericile și școlile noastre, reuniunile de meseriași, de binefacere, de femei, de agricultură, însoțiri de negoț, bănci, cuprinzând date bogate și nouă, după schimbările, ce s'au întâmplat din anul trecut până acum.

Partea literară e introdusă prin „Credeul Românului“. Urmează numai decât o frumoasă și înduioșitoare biografie, presărată cu poezii, a nemuritorului Avram Iancu. Ea e scrisă de vestitul profesor din Iași Moldova, dl Grigore C. Buțureanu, care atâta căldură a pus în descrierea vieții eroului nostru, încât din nou s'a adevărit, că Românii, fie la Mureș, fie la Tisa, fie la Dunăre, fie la Prut, una simțesc. În fruntea biografiei se află chipul lui Iancu, așa cum nu s'a mai publicat până acum nicăieri. Sub icoană e iscalitura proprie a lui Iancu.

Urmează o dragălaşă poezie de I. Șerbănescu, apoi o glumă și după ea biografia episcopului Mihail Pavel în frunte cu portretul lui, făcut eard anume la Viena pentru „Călimdarul Poporului“. O frumoasă rugăciune în versuri de Elena din Ardeal premerge unei povești de M. Eminescu, după care e icoana mormântului lui Băr-

nuțiu. O anecdotă „Copiii Țiganului“ de Teodor Speranță, veselnicul scriitor al nostru, apoi o jalnică istorisire din viața țeranilor de poetul A. Vlăhuta, urmată de o glumă, premerg portretul regretatului poet bândărean Victor Vlad Delamarina și o poezie glumeată a lui, „Papricașu nașului“. Urmează o nouă poveste, apoi portretul tinărului rege al Spaniei. Dl I. Georgescu a scris un articol foarte instructiv despre negoțul cu ouă. O poezie frumoasă »Codrule, Măria-Ta...«, o snoavă „Ovriul la raiu“, și apoi urmează „Răvașul nostru“, aceasta gazeta anuală, care pe 23 de pagini resumează tot ce s'a întâmplat de interes în istoria poporului român și în lumea largă în curs de un an. Răvașul e presărat cu șapte icoane, portrete de-ave generalilor buri, doamna Krüger, Roosevelt, Abduraman, Abibula ș. a.

După răvaș se continuă articolul din anul trecut „Bucătaria țeranului“, scris de d-na învățătoare Ana Florea. Și continuarea această e plină de sfaturi bune, de aceea va și fi primită cu aceeași bucurie, cu care au primit toate foile și toți cetitorii partea primă din anul trecut.

Poesii populare, sfaturi și glume încheie partea literară, căreia îi urmează țergurile.

Notă. Călimdarul costă și anul acesta, cu toată bogăția lui, numai 46 bani (23 cr.) cu portu cu tot. Pentru încunjurarea spessilor cu portu se recomandă, ca să și-l procure mai mulți deodată.

Trimiterea cu ramburs vine prea scumpă, de aceea îl expedăm numai trimițându-se banii înainte. 10 esepl. comandate de-odată, se trimit cu portu plătit de »Tip«.

Pentru redacție și editură responsabil: **Victor Lazăr.**
Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni Iosif Marschall.

Vânzare de moșie.

O moșie frumoasă comasată la Vesőd (Szász Vesszöd) lângă Șeica-mare, în depărtare de 1/2 oră dela stația căii ferate, e de vânzare pe lângă un preț convenabil. 88 1—3

Ea constă din 192 jugere arătură și fâneaț, apoi 49 jugere pădure de fag de 20 ani, precum și edificii de locuit și economice.

Amănunte se capătă la dl Dr. Oscar Kabdebó, Sibiu, strada Măcelarilor nr. 33.

Schimbare de local.

Am onoare a aduce la cunoștința prea onoratului public din localitate și provincie, că

franzelăria și magazinul de făină

din strada Cisnădiei nr. 44 le-am strămutat în strada Urezului nr. 27, mai nainte M. Reinhardt.

Mulțumind onoratului public pentru binevoitorul sprijin, rog a mă onora și în localul cel nou, promițând că voi mulțumi după puteri onorabila clientelă.

Totodată se primesc și comande pentru pomeni.

Cu stimă

Petru Moga,

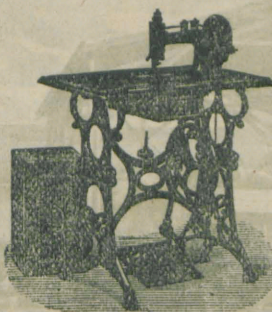
franzelar în Sibiu strada Urezului nr. 27.

87 2—2

Gustav Dürr

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul meu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat. 88 —

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de orice fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de orice fel sunt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

Liste de prețuri se trimit la cerere gratis și franco.

Asigurarea pe viață

este astăzi pentru viitorul fiecărei familii un factor atât de important, încât o poliță de asigurare pe viață să nu lipsească în nici o familie. Mai favorabilă este aceea asigurare, care pe lângă ajutorul imediat în cazul morții, mai oferă asiguraților rămași în viață încă și $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ % interese după banii solviți. În țeara noastră există o unică bancă mutuală de asigurare, care — stând la înălțimea chemării sale — corespunde acestor cerințe, și aceea este banca

„The Mutual“

Aceasta bancă e cea mai mare și cea mai avută bancă de asigurare din lume, dispunând cu finea anului 1901 de o avere totală de

Franci 1,828,180.000.

Ea își are direcțiunea sa generală în New-York (America) și posedă în patria noastră concesiunea și garanța pretinsă de legile țării. Neavând acționari venitul ei întreg îl distribuie între cei premiați. Asigurări se efectuează în toate combinațiile.

Direcțiunea pentru părțile ardelenne
în Cluj.

Director: Lud. de Szepessy.

Reprezentanța cu corespondență în
limba română în

Sibiu, strada Măcelarilor nr. 10.

Reprezentant: George Pop.

A APĂRUT CALINDARUL POPORULUI

pe anul 1903.

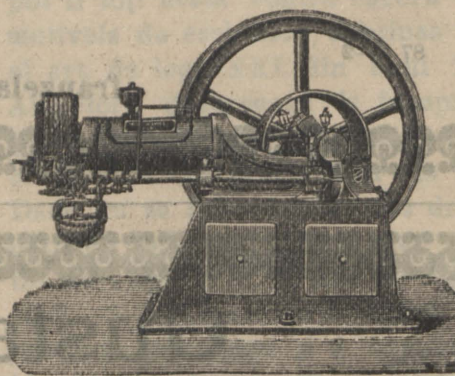

Folosirea
cafelei de orz a lui
Kathreiner-Kneipp
se învederează zilnic ca o
binefacere
și necesitate.

Nici o mamă iubitoare de familie
se nu întârzie a introduce cafeaua
aceasta gustoasă și igienică.

Nu există surogat mai curat și in-
locurile mai bună pentru cafeaua
de bob, ca cafeaua lui Kneipp.

Cafeaua de orz a lui Kathreiner-
Kneipp e veritabilă numai în pa-
chete originale cu marca de apă-
rare »Pfarer Kneipp«. Cafeaua
aceea, care nu este provăzută cu
marca aceasta se vinde cu
cumpăna nu este veritabilă
Kathreiner.

De însemnătate pentru morari și
toate celelalte ramuri de industrie!
De însemnătate pentru proprietari și economi!

Locomobile de petroliu „OTTO“

cea mai ieftină și mai bună putere motrice
pentru îmblătire.

Fără mașinist și fără pericol de foc!!

Motor Original „OTTO“ de petroliu,

renumit pentru simplitatea
sa, ieftinătatea cu care se poate
mîna, mînarea ușoară, sigu-
ranța folosirii.

Langen & Wolf,

fabrică de motori de gaz,
Budapesta VI. Váci-körút
nr. 59.

Reprezentanța pentru Ardeal:

Fabrica de mașini

Andrei Török
în Sibiu.

Acolo espot vedea și motori și locomobile de sus în activitate.

Informațiuni, planuri și preliminară de prețuri se dau gratuit. 78 8—12